

Niina Malm sd ym.

Kirjallinen kysymys työmarkkinarikollisuuden torjunnan toimenpiteistä telakkateollisuudessa

Eduskunnan puhemiehelle

Tasavallan presidentti Stubb on saattanut sopimusvaiheeseen edellisen hallituksen aikana vuonna 2019 aloitetun Yhdysvaltain presidentti Donald Trumpin ja silloisen presidentti Sauli Niinistön prosessin jäänmurtajien hankinnasta Suomesta Yhdysvaltoihin.

Suomalainen osaaminen meriteollisuudessa on maailman huippuluokkaa, mutta valitettavasti samaan aikaan saamme tietoa siitä, miten esimerkiksi Meyer Turun telakan alihankintaketjuissa on paljastunut vakavia rikosepäilyjä liittyen ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttöön. Epäselvyyksiä on havaittu ulkomaalaisten työntekijöiden työehdoissa ja kohtelussa; työntekijöitä on jäänyt ilman palkkaa, ylityökorvauksia ja lomakorvauksia. Työntekijöitä on kohdeltu kevytyrittäjinä, vaikka he ovat olleet käytännössä palkkatyössä. Työsopimuksissa on ollut virheellisiä tietoja ja työpäivät ovat olleet jopa 14-tuntisia ilman asianmukaisia korvauksia. Työntekijöitä on myös painostettu allekirjoittamaan asiakirjoja, joilla he "suostuvat" palkkojen viivästytykseen.

Näihin rikkomuksiin syylistynyt alihankintayritystä kohtaan on nostettu syytteet törkeästä kiskonnasta, tapaturmavakuutusmaksupetoksesta ja työeläkevakuutusmaksupetoksesta. On myös esitetty epäilyksiä kyseisen yrityksen sidoksista järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Paljastuneet rikokset osoittavat, mihin ongelmiin nykyisen hallituksen työelämäheikkyyksien seurauksena Suomen työmarkkinoilla yhä useammin törmätään: alipalkkaus ja työehtosopimusten rikkominen, hyväksikäytön mahdollistavat pitkät ja vaikeasti valvottavat alihankintaketjut, kevytyrittäjyyden väärinkäyttö, viranomaisten resurssipula sekä oleskelulupasääntelyn kiristäminen, joka lisää työntekijän riippuvuutta työnantajasta.

Työministeri Matias Marttinen on kommentoinut Turun telakka -tapauksen yhteydessä seuraavaa: "Muistutan ettei suomalaisia työehtoja rikkoville alihankintayrityksille ole tilaa suomalaisessa telakkateollisuudessa." Hyväksikäyttötapaukset hän lupasi ottaa esiin harmaan talouden vastaisessa johtoryhmässä.

Tällainen toiminta ei sovi Suomen työmarkkinoille. Kun tiedämme, millainen diilintekijä presidentti Trump on, on syytä kiinnittää erityistä huomiota Yhdysvaltoihin tilattavien uusien jäänmurtajien rakentamiseen; tuskin Suomessa tai Yhdysvalloissa halutaan, että myöhemmin paljastuu jäänmurtajien rakentuneen ukrainalaisten sotapakolaisten hyväksikäytön varaan — se olisi häpeä sekä Suomelle että jäänmurtajien tilaajalle.

Kirjallinen kysymys KK 335/2025 vp

Haluamme korostaa, että suomalaisessa työelämässä on noudatettava lakeja, työehtosopimuksia ja työntekijöiden oikeuksia — riippumatta työntekijän kansallisuudesta tai alihankintaketjun rakenteesta. Työelämän oikeudenmukaisuus, turvallisuus ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta ovat keskeisiä yhteiskunnallisen luottamuksen ja reilun kilpailun edellytyksiä.

Tämä on oikea hetki laittaa telakoiden pelisäännöt kuntoon. Jokaisessa jäänmurtajahankkeessa on ehdottomasti noudatettava suomalaisia työehtoja ja lakeja. Harmaata taloutta ja työperäistä hyväksikäyttöä ei saa sallia.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Milloin hallitus käsittelee Turun telakan hyväksikäyttötapaukset,

mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy niiden johdosta,

mitä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä hallitus aikoo toteuttaa, jotta Turun telakan kaltaiset ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttötapaukset estetään jatkossa,

aikooko hallitus kriminalisoida alipalkkauksen ja antaa liitoille kanneoikeuden ja näin vahvistaa tilaajavastuuta koko alihankintaketjuun ulottuvaksi,

miten hallitus varmistaa, ettei järjestäytyneellä rikollisuudella ole sijaa Suomen työmarkkinoilla eikä esimerkiksi kevytyrittäjyyttä käytetä työsuhteiden naamioimiseen ja työntekijöiden oikeuksien kiertämiseen?

Helsingissä 14.10.2025

Niina Malm sd
Lauri Lyly sd
Piritta Rantanen sd
Timo Suhonen sd
Kim Berg sd